

középhosszú, több részes dokumentumfilm, szociográfia, riportfilm, tényfeltárás, cinéma vérité, hetvenes évek, szociológiai kutatások, Kemény István, előítélet, szegregáció, iskolarendszer, lakhatási körülmények, szegénység, alultápláltság, Hajdúhadház, Nyírbátor, Boldva

Mit csinálnak a cigánygyerekek?

1973

45'

fekete-fehér, 35 mm

Rendező: Schiffer Pál

„A film a cigánygyerekek helyzetét vizsgálja abból a szempontból, hogy járnak-e iskolába, mi az oka, ha nem járnak, s mit jelent a hátrányos helyzet.” (*Magyar Filmográfia, Dokumentumfilmek 1971-1980*, Szerk.: Farkas Márta, Magyar Filmintézet, Budapest, 1991)

„Schiffer Pál e korai műve már fémjelzi a hetvenes évek magyar dokumentumfilm-készítésében megerősödő szociológiai irányzatot. A hasonló indíttatásból készült *Fekete vonat* befejezése után két évvel Schiffer munkatársaival a Kemény István nevéhez köthető szociológiai kutatások hatására egy sorozat megvalósításába fogott, amelyben a rendkívül szegény körülmények között élő társadalmi rétegek, leginkább a szegregálódott cigányság életkörülményeit különböző tematikai felosztásban dokumentálja. Az első rész, a *Faluszéli házak* a lakhatásról és az azzal összefüggő egészségügyi helyzetről tudósított a cinéma vérité módszerével. A következő, a *Mit csinálnak a cigánygyerekek?* az oktatásra vonatkozó kérdéseket járja körül. Mindkét alkotás a szerzőkre jellemző alapos kutatásokra építve, bátor szókimondással fogalmaz meg okokat és következményeket, (A sorozat utolsó darabjának tervezett, a munkalehetőségekről szóló 1978-as *Cséplő Gyuri* műfajteremtő alkotás lett.) Az őszinte, számos problémát fölvető riportanyag riasztó adatok közlésével egészül ki. Az oktatásról szóló részben Schiffer a lényegi kérdések szerint járja körül a problémákat, a tematikus egységek címadó kérdései alapján is felmérhető a módszer tudományos pontossága: '1. Járnak-e iskolába?; 2. Hány évesek az elsősök?; 3. Mit tud az elsős?; 4. Mi is az a hátrányos helyzet?; 5. Mit esznek?; Cigány osztály? Vegyes osztály? Cigány iskola?; 7. Ki jut el a VIII-ba? 8. Hová lettek a többiek?; 9. Hol kellene kezdeni?' Az interjúk, a felvett anyag alapján pontos válaszokat kapunk, ám még ezernyi kérdés fogalmazódik meg bennünk.”(P.A.)

Operatőr: Andor Tamás

Gyártásvezető: Breier György

Vágó: Rigó Mária

Hang: Traub Gyula

Szakértők: Solt Ottília, Breier György

Munkatársak: Féner Tamás, Kemény István

Gyártó: MAFILM